

امیرعلی ابوالفتح*

ابعاد مختلف پایان تحریم تسلیحاتی ایران

برداشته شدن تحریم‌های تسلیحاتی ایران را می‌توان از ابعاد مختلف اعتباری، حقوقی، حیثیتی، امنیتی، اقتصادی و عملی مورد سنجش و ارزیابی قرار داد.

به لحاظ اعتباری اینگونه است که ایران و آمریکا وارد یک مصاف و زورآزمایی شدند. آمریکا با تمام توان خود وارد میدان شد و بر تمدید تحریم‌های ایران نزد جامعه جهانی اصرار داشت که این اتفاق نیفتاد. این عدم توفیق آمریکا نشان‌دهنده این است که میزان تاثیرگذاری آمریکایی‌ها برای رسیدن به خواسته‌ها محدود است. این در حالی است که ایرانی که تا ۸ سال پیش در انزوای قدرت‌های بزرگ قرار داشت و تحریم‌ها یکی پس از دیگری با رای اکثریت مطلق شورای امنیت تصویب می‌شد؛ اما این بار آمریکا نتوانست حتی نزدیک‌ترین متحدانش را نیز با خود همراه کند.

لذا به لحاظ پرستیژی و حیثیتی یک دستاورد بزرگ برای ایران است. به لحاظ حقوقی نیز همینطور است. به هر حال ایران با انواع و اقسام تحریم‌ها مواجه است. چه تحریم‌های چندجانبه و چه تحریم‌های یکجانبه ایالات متحده آمریکا که یکی از این تحریم‌ها برداشته شده است. از سویی فارغ از اینکه اثر عملیاتی داشته باشد یا نداشته باشد و اجرا شود یا نشود تحریم برداشته شده و این نشان می‌دهد که امکان برداشته شدن تحریم‌های دیگری نیز وجود دارد. این مساله به لحاظ امنیتی نیز حائز اهمیت است. بالاخره ایران تحت تحریم‌های شورای امنیت بود و اگر کشورهایی حتی اگر هم مایل بودند با ایران وارد تجارت تسلیحاتی شوند به دلیل پایبندی به الزامات حقوقی شورای امنیت از این قضیه صرف‌نظر می‌کردند. در حالی که اکنون دیگر معنی وجود ندارد. باز هم فارغ از اینکه به لحاظ عملی اتفاق بیفتد یا اتفاق نیفتد ایران مثل هر کالای دیگری می‌تواند وارد بازار تجارت تسلیحات شود و خرید و فروش خود را بدون اینکه با محدودیت قانونی شورای امنیت مواجه شود انجام دهد.

بحث اقتصادی برداشته شدن تحریم‌ها نیز بدینگونه است که برخی معتقدند ایران پولی برای خرید سلاح ندارد یا اگر سلاحی بفروشد نمی‌تواند این پول را به ایران منتقل کند که این هم مشکل تمام بخش‌های اقتصادی ایران است. صنعت خودروسازی، هواپیماسازی و فولاد و آلومینیوم نیز همین مشکل را دارد. اگر برای خودروسازی پول نباشد برای سلاح هم نیست و اگر پول فروش خودرو به کشور برنگردد مسلماً پول فروش سلاح نیز باز نخواهد گشت. لذا این دردی مشترک برای کل اقتصاد ایران است. از طرف دیگر به لحاظ عملیاتی حداقل روسیه و چین اعلام کردند که به هشدارهای آمریکا توجه نمی‌کنند و باید منتظر باشیم چراکه هنوز یک روز بیشتر نیست که از این زمان گذشته است. هرگونه خرید، فروش و معامله زمان‌بر است و نیاز به مذاکرات مختلف دارد. چراکه شاید ایران کالاها را نپسندد و قیمتش مناسب نباشد و باید بازاریابی و ارزیابی شود. لذا عقد و به نتیجه رسیدن یک قرارداد زمانبر است و به سرعت یک روز، ۲ روز، ۵ روز، یک ماه، دو ماه نیست. شاید چند ماه طول بکشد که به لحاظ عملیاتی معامله‌ای برای صادرات ایران یا صادرات به ایران صورت بگیرد. این ابعاد مختلف هر کدام در جایگاه خود حائز اهمیت است و باید مورد به مورد درباره آن به بحث پرداخت.

*تحلیلگر مسائل بین‌المللی

منبع: آرمان‌میلی